

Formandsberetning 2013

Da jeg kom til Bagaciu første gang, følte jeg det lidt ligesom at træde ind i kulissen til en Morten Korch film. Gamle koner med tørklæder og lange skørter, gamle mænd med leen over skulderen, ko driveren, hestevognene og de hidsige gæs der kunne få enhver turist til at løbe stærkt.

Grøfterne der afslørede hvem der holdt store vaskedag og hvem der gjorde rent.

De lidt finere huse i Rumæner enden af byen og de faldefærdige huse i sigøjner enden.

Og så var der menneskerne, Jeg var ikke spor i tvivl om, at de målt i forhold til os var fattige, men de virkede så glade, de gamle koner på bænkene uden for husene råbte hej når vi gik forbi, og børnene flokkedes om os for at få lidt tyggegummi og mændene der løftede hånden til en hilsen. Der hvilede en helt speciel ro over denne lille by midt i Transsylvanien.

En anden ting der slog mig var portene, næsten alle huse i Bagaciu har jo en port. Jeg tænke ikke så meget over hvad der egentligt gemte sig bag disse porte, jeg var bare forelsket, forelsket i denne lille landsby, i dens mennesker og i dens ro.

Selvfølgelig var jeg forfærdet over at konstatere, at der boede mennesker i de faldefærdige rønner vi så i byen, men herregud deres beboere smilede jo, og så dejligt velnærede ud.

Det år rejste vi til Bagaciu 3 gange, jeg blev ved med at være forelsket, men mit billede af byen begyndte også stille og roligt at tage en anden form. Jeg begyndte at undre mig over nogle ting, en af dem var når jeg kiggede på deres huse, facaderne ud til vejen var flotte, men når man kiggede ned langs husets andre sider var de mange steder ved at falde fra hinanden, jeg forstod ikke helt hvorfor det var sådan. I dag ved jeg hvorfor, de er et signal til verden uden for, her bor en familie som har styr over tingene, her mangler ikke noget.

Hvis vi som mennesker af en eller anden grund har brug for at passe på os selv, griber vi nogle gange til den løsning, at bygge et skjold op omkring os selv, et usynligt skjold som skal passe på os, så vi ikke kan bliver ramt af det der gør ondt. Det sidste år har jeg lært, at rigtig mange mennesker i Bagaciu kender alt til dette usynlige skjold.

Portene i Bagaciu er også en slags skjold, her kan man gemme sig med sine problemer og sine hemmeligheder, på gaden smiler man, men bag portene græder man.

Lad mig tage jeg med ind bag en af portene i Bagaciu, som I næsten alle sammen kender nemlig Otilia's, en port som meget godt illustrer hvordan mennesker er i stand til at hive skjoldet op og ned.

Det er så hyggeligt at komme på besøg hos Otilia og prøve hendes fine tøj, og når turisterne er på besøg er Otilia i sit es. Men når rampelyset er slukket, den sidste turist ude af døren og porten er lukket, kommer vi forbi og når vi åbner porten ser vi en helt anden verden. Vi ser en Otilia der græder af frustration, sorg og ikke mindst af smerte. Vi hører historien om hendes datter der behandler sin mor rigtigt dårligt, og vi hører historien om hendes ex. svigersøn, som tager fat i hendes ene arm og fikserer hende op af væggen, mens han med sin fri arm, tager fat i Otilias anden arm og brækker den, vi ser mærkerne på Otilias krop efter de tæv han derefter gav hende og vi hører hvordan hun til sidst bliver låst inde i flere timer. Her er Otilia med og uden skjolde, her er Otilia udenfor porten og indenfor porten, her er 2 dybt forskellige verdener.

Nu er det jo ikke sådan, at når vi åbner folks porte og træder ind i hemmelighedernes hule, så får vi bare det hele serveret på et sølvfad. At få folk til at fjerne skjoldet er hårdt arbejde, det kræver timer, timer og atter timer. En gang i mellem føler man, at her kommer vi ikke tættere på, og så lige pludselig er den der, det var hvad der skete bag Emil's port.

Vi har haft rigtigt svært ved at lære Emil rigtigt godt at kende. Men i september boede vi lige ved siden af Emil og hans kone. Hver morgen mødtes hans kone og jeg ude på gaden. Vi krammede og snakkede rigtigt meget sammen, der var kun et lille problem, ingen af os forstod en pind af hvad den anden sagde, det udløste en masse fnis og grin, og jeg tror vi begge to glædede os til næste morgen. At få hans kone til at slappe af i vores selskab, var første skridt på vejen, men Emil var stadig væk lukket land. På et tidspunkt i samtalen fortæller Andreea os, at Emil fisker i floden og at han har fanget en stor fisk, han spørger om vi vil se et billede af den, hvilket vi naturligvis siger ja til. Da jeg fortæller Emil, at jeg også elsker at fiske og at jeg har min egen fiskestang, sker der noget totalt uventet Emil smider skjoldet og åbner porten til sit hjerte. Det bliver et langt besøg hos Emil, hvor han fortæller om sit liv, sin sygdom og om deres frustrationer. Hans kone er ansat af det offentlige til at passe ham, men nu er hun blevet fyret, fordi en eller anden bindegal person har fundet ud af, at Emil sagtens kan arbejde. Emil er smed, mangler et ben og lever med visheden om, at det andet ben måske snart ryger, han kan under ingen omstændigheder arbejde som smed, nej måske ikke siger det offentlige, så kan du jo bare arbejde på kontor, måske du kan finde et job i Tarnaveni, hvordan skal Emil komme til Tarnaveni, hoppe på tungen måske, det er ikke det offentliges problem, det er Emil's.

Bag nogle af portene udspiller der sig nogle dramaer der er så rodede og frustrerende, at vi som almindelige mennesker slet ikke kan følge med.

Hos lille Vilma som for år tilbage tabte en økse ned i hovedet på sig selv og som nu lever i en verden der var engang, er tingene så kaotiske at vi næsten ikke ved hvad der er op og hvad der er ned, det er en lang historie og jeg vil skåne jer for detaljerne. Men kort fortalt handler det om 2 familie medlemmer der begge to vil Vilma det bedste, det tror vi i hvert tilfælde, problemet er bare, at de beskylder hinanden for det værste af det værste. Vores opgave bliver at vælge hvem vi tror på, vi valgte forkert og satsede på den forkerte hest. Vi måtte konstatere, at ingen er for fin til, at stjæle en gammel dames penge og bruge dem på sig selv. Vi vidste godt at Vilma ikke fik for meget mad, men hvor slemt det stod til, fandt vi først ud af i oktober, da Cheme løftede låget på gryden på komfuret og så, at alt hvad Vilma levede af var kogte kartofler, og da han åbnede køleskabet og vi så indholdet, edderkoppespind, mug og skimmelsvamp masser af skimmelsvamp vidste vi at det her var mere alvorligt end vi troede. Vi må erkende at vi var for længe om at finde sandheden.

Nu er lille Vilma's port lukket for altid. I januar i år blev den åbnet for sidste gang, denne gang var det døden der kom på besøg, jeg tror ikke Vilma var bange, jeg tror derimod, at hun betragtede ham som en god ven og med glæde gik med ham, intet liv efter døden kan være værre end det liv Vilma levede den sidste tid her på jorden.

Jeg ved vi kunne have gjort mere for Vilma, men med alle de løgne hendes familie diskede op med var det umuligt for os at gennemskue tingenes virkelige tilstand. Vilma har ikke levet forgæves, vi skal lære af hendes historie og vi skal bruge den i fremtiden.

Som jeg har sagt tidligere så er det hårdt arbejde, at få åbnet portene og få skjoldene til at falde. Det kræver tålmodighed og tillid. Det kræver at man giver sig tid til disse mennesker, det kræver at man lytter

til deres historie, hvad og hvor kommer de fra, hvor er de nu og hvor er de på vej hen. Forstå deres frustrationer, forstå hvorfor de fordømmer demokratiet og savner diktaturet, forstå hvorfor de ikke gør oprør.

Kun ved at lytte til deres fortællinger, kan vi blive bedre til at hjælpe dem. For mig er det en gåde at man kan ønske sig et diktatur genindført, men når jeg hører dem fortælle, at den gang havde de arbejde, den gang tjente de penge, der var ikke så mange varer på hylderne, for det meste gik til eksport, men de havde penge. Hvad har de i dag, de har friheden til at male deres hus i den farve de ønsker, men de har intet arbejde, mange af dem lever af de afgrøder de har i haven, men hvad hvis høsten slå fejl, hvis der ikke kommer nok vand en sommer, eller hvis solen skinner for meget, hvad sker der så.

Mange af dem er syge, syge af stress og stress relaterede sygdomme som f.eks. depression, det er ikke vores velfærds stress, det er stress over, hvordan man får livet til at hænge sammen og når man så bliver syg af bekymring og har brug for lægens hjælp, så kan det ikke lade sig gøre, fordi man ingen penge har. Når man så prøver at sige til dem, hvorfor gør I ikke oprør, så lyder det fra alle uden undtagelse, i 1989 lavede vi en revolution, hvad fik vi ud af det, ingenting vi fik det dårligere, skal vi lave en ny og risikere at vi får det endnu dårligere.

Bag nogle af portene finder vi bange mennesker, mennesker der for at overleve skal en tur på hospitalet, men de tør ikke, de stoler ikke på lægerne og de er af den klare overbevisning, at det bliver deres død hvis de overgiver sig, de ved godt at det også bliver deres død, hvis de ikke gør det, men så må naturen gå sin gang. I oktober besøger Cheme og jeg Leonora's svigersøn, han er kæmpe stor, ikke fordi han får for meget at spise, men fordi hans krop er fuld af vand, han kan ingen ting, han ligger bare og ligger. Cheme forklare ham, at hans liv er i fare, men han vil ikke af sted på hospitalet, han vil vente til hans datter kommer i december. December er for længst gået, datteren har været på besøg, han er stadigvæk ikke kommet på hospitalet, nu venter han på en anden datters besøg.

Vi besøger også Lidia, hun er fræk som en slagter hund, og en sej dame, vi ved hun har bryst kræft, men hun vil ikke tale om det, vi kan se at hun er begyndt at tabe sig. Cheme piller hendes skjold fra hinanden, hun giver ham lov til at se hendes bryst, jeg tilbyder at gå, men får lov til at blive, det er ikke noget kønt syn, et bryst fyldt med sår, en bryst vorde der væsker. Cheme beder hende tage på hospitalet, brystet skal væk, men hun nægter og for første gang er den frække slagter hund skiftet ud med en lille bange pige. Hun skal være bedstemor i september, jeg ved hun glæder sig, for hun har ventet rigtigt længe på det skulle ske, måske det kan få hende på bedre tanker, men jeg tror det desværre ikke.

En del porte, mange flere end vi forventede gemmer på mennesker der har det psykisk dårligt. En af dem er Ludovica, hun har mest af alt brug for at snakke. Hun græder mens hun fortæller om sin afdøde mand, om savnet og om ensomheden, vi kan ikke gøre så meget for hende, andet end at lytte og holde i hånden. Hun elsker vores besøg og hun gør alt hvad hun kan for at holde på os, hun inviterer på frokost og bager kager.

En anden som vi besøger, er Maria, hun er mor til Rusalim og græder rigtigt meget over hans situation, vi viser hende hele tiden de fremskridt vi gør med Rusalim, og prøver at få hende til at se det fantastiske i det, men ingen ting hjælper. I oktober var det helt galt med hende, hun græd over alt hvad der skete. Man kan godt fjolle lidt med Maria og få et lille smil frem og jeg ved at hun syntes jeg er en lille smule skør med de ting jeg udsætter Rusalim for, derfor har jeg lavet en aftale med hende om, at hun når hun vågner om

morgen, skal hun som det første tænke på hende den skøre dame fra Danmark, der laver mærkelige ting, jeg tro nu ikke det hjælper, men jeg håber det.

At arbejde med disse mennesker er bestemt den største udfordring, her hjælper ingen penge og her hjælper intet plaster, her hjælper kun menneskelig omsorg, en hånd at holde i og en masse kram.

Bag 3 af portene i Bagaciu står jeg helt af, jeg fatter ingenting, når de gamle får hjælp, er det eneste de skal gøre til gengæld, at sende kvitteringerne hjem til mig. Både Ilena og Eugenia har åbenbart syntes det var for meget, så de har ladet være med at gøre det, til trods for at de er blevet lovet bål og brand hvis de undlod det. Eugenia er blevet usynlig, når vi er i Bagaciu gemmer hun sig. Ilena står ved det, men fortæller at det er fordi hun ikke kan huske, hun er den største skuespiller i hele byen, aftalen med hende er nu blevet, at hun kan gemme sine kvitteringer til vi kommer næste gang og så få pengene på en efterbevilling, men uden kvitteringer er kassen lukket.

En historie helt for sig selv er Mena, Mena som vi gjorde så meget for, men som til tak svinede Dana der var ansat til at passe hende til i en grad der var totalt uacceptabelt. Mena der lever under forhold der ikke er en hund værdige, valgte at misbruge vores hjælp. Hun levede af lyst brød med marmelade, dette lavede vi om på og bad Dana sørge for, at hun fik ordentlig mad hver dag, men i stedet for at spise den selv, tog hun den under armen og bar den op til den ene af hendes sønner. Hun beskyldte Dana for at bruge hendes penge på sig selv, det var den største løgn, alle naboerne fortalt os at Dana trofast kom med mad til hende. Mena ville have vi fyrede Dana og Mena ville have sine penge i hånden. Vi måtte meget bestemt fortælle Mena, at pengene ikke var hendes, men vores og at det derfor var os der bestemte. Hun fik et valg, enten fortsatte vi som vi var begyndt, dog med den undtagelse, at hun skulle opføre sig ordentligt over for Dana, eller også ville vi gå og så fik hun ikke en krone. Mena traf sit valg, vi kunne tage vores penge og så kunne vi gå. Det var hårdt at gå fra hende, men hvis det var hendes ønske, så kunne vi ikke stille mere op, ingen skal have hjælp, hvis de ikke ønsker det, heller ikke selv om forholdene er så dårlige som hos Mena. Vi har efterfølgende mødt Mena på gaden, hun vil ikke tale med os, hun ignorerer os totalt. Jeg fatter ikke disse 3 damer og kommer nok heller aldrig til det.

Der er de porte hvor man ved, at det er nok sidste gang man åbner dem, at når vi kommer igen næste gang er porten lukket for altid.

Det er de seje porte, det er dem der gør ondt, hvordan siger man ordentligt farvel til et menneske som er dødende.

Vi vidste godt at Steluta var syg meget, syg det har hun været siden vi mødte hende første gang, vi kunne også godt se, at det for hver gang vi kom gik ned af bakke. I oktober da Cheme undersøgte hende blev der sat ord på det vi frygtede, hun var døende. At forlade Steluta den dag gjorde ondt, jeg vidste at jeg havde set hende for sidste gang, at jeg aldrig mere skulle holde denne fantastiske kvinde i hånden og aldrig mere få et af hendes dejlige knus. Tilbage er kun minderne, minderne om den første gang vi mødte hinanden, Steluta var ved at skrive papirerne under og ind af døren kommer hendes søn, han flippede ud og var ved at smide mig ud af døren, der havde åbenbart været nogle forbi før os, de mente det bare ikke så seriøst som os. Eller som den dag vi første gang så billede af Steluta som ung, hvor var hun stolt da vi fortalte hende, at hun lignede Dronning Margrethe.

Der er portene hvor det er så ulækkert indefor at det gør ondt.

En af disse porte fører ind til Paulina og Moise. Jeg har siddet på mange sengekanter i Bagaciu, men hos Paulina og Moise finder vi den eneste sengekant i Bagaciu som jeg aldrig kommer til at sidde på. Her er så ulækkert og beskidt, væggene er sorte af sod, gammel mados, mange års menneske sved og fedt. Her er spindelvæv overalt. Komfuret er i stykker så lille Paulina står ude i haven og laver mad over bål iført sine 2 venstre sko og en badekåbe som hun bruger som jakke. Vi kan i første omgang ikke finde toilettet, men ved nærmere eftersyn dukker det op, det er fantastisk romantisk en varm sommer aften hvor himlen er fuld af stjerner, men en vinter nat tror jeg romantikken forsvinder, der er nemlig ikke noget tag på det lille hus. Jeg ved godt, at det her lyder lidt perverst, men jeg kom til at kigge ned i hullet og det jeg så, fik mig til at sende en lille tak til det offentlige, hvor er det godt at I i Rumænien endnu ikke er gået over til at sende elektronisk post, papir breve er rigtigt gode, de kan nemlig bruges til noget fornuftigt når man har læst dem, men det ville nok være ønskeligt hvis I skrev jeres breve på noget papir der var lidt mere bagdels venligt.

Ærlig snak så kribler det lidt over hele kroppen efter et besøg i deres hus, men jeg elsker disse 2 mennesker utroligt meget, men det gør ondt at besøge dem, det gør ondt at se, at gamle mennesker skal leve på den måde.

Vi pjatter når vi er på besøg og Moise kan slet ikke have når vi er for mange piger omkring ham, så bliver han lige så genert som en lille skoledreng, men han nyder det ingen tvivl om det.

I har nok læst om vores tur på hospitalet, så den vil jeg ikke belemre jer med, men det der er kommet ud af oplevelsen er så kæmpe stort. Inden Moise kom på hospitalet benyttede han sig flittigt af sit skjold, han var typen her til og ikke længere, ham gav man ikke et knus, ham gav man hånden. Men den dag på hospitalet hvor han var så syg og der ikke var andre end en fremmede dame til at hjælpe ham, var han tvunget til at smide skjoldet og dele sine mest intime hemmeligheder med mig. Det er det største jeg nogen sinde har oplevet, ikke det at jeg så hans bare numse, men det at han lod mig se den, at han stolede så meget på mig, at det var ok. Som jeg har skrevet et eller andet sted, så vil man normalt som mennesker der har oplevet noget ekstremt sammen bagefter sætte sig ned og tale det igennem, men det kan Moise og jeg ikke, for vi taler ikke det samme sprog. Men når vi går en hånd i hånd tur ude på gaden eller når vi giver hinanden et stort kram, så tror jeg at vi begge mærker denne mærkelige samhørighed, en samhørighed som vi ikke kan dele med andre, fordi de ikke var der da det blev intimt, fordi det er så svært at forklare andre mennesker, hvor stort det er, når 2 fremmede mennesker fra hver deres del af verden, pludselig bliver så tæt knyttet sammen. Denne oplevelse har for altid skabt et bånd mellem ham og mig, et bånd som ingenting i verden kan bryde.

Jeg elsker denne gamle mand, men at se hvor usselt han og Paulina har det gør ondt, hver gang vi besøger dem, kan jeg ikke styre vandet i mine øjne.

De fleste af portene i Bagaciu er fulde af triste fortællinger, men der findes også de porte som er sjove at gå ind af.

Som f.eks. hos Livia. Livia er glad bare hun vågner om morgenen, for som hun siger så kan man ikke forlange mere. Hun bliver passet af sin datter, og datteren har en kamp hver gang Livia skal have sine piller. Da vi besøgte hende i september fortalte hun os, at hver gang hun ikke gider spise sine piller siger hendes datter, at det skal hun ellers vil hun dø. En aften glemte datteren pillerne og Livia bad ikke om dem, næste morgen triumferede Livia, se jeg fik ikke mine piller i går og jeg er ikke død her til morgen.

Valeria er også altid værd at besøge, så snart hun hører vi er kommet, bliver hendes barnebarn sat til at bage kage, og hun har helt styr på vores favoritter. Hun nyder når vi kommer, hun smiler altid og elsker at hyggesnakke.

Hos Doinita på posthuset er der altid smil på menuen, hun har det skønneste ansigt i hele byen, og er bare så dejlig når hun smiler med sin tandløse mund. Hun har astma og da Cheme og jeg besøgte hende, tjekkede han, at hun kunne finde ud af at bruge sin inhalator, det kunne hun ikke og Cheme havde en kamp for at få lært hende det, jeg tror måske hun syntes han var lidt sød, og gerne ville have han blev lidt længere.

Vi har i år fået en ny sag en dame som hedder Crucita. Selv om Crucita intet ejer og jeg mener virkelig intet, Da vi møder hende første gang tigger hun hver dag for at få råd til at købe et brød, og selv om huset er ved at falde ned om ørerne på hende, så er hun en stor glad pige, jeg har så svært ved at forstå, hvordan man kan smile i hendes situation, men det gør hun og når vi gør noget for hende så bliver hun fantastisk taknemmelig.

Der er også mirakel portene, bag en af dem bor Elza, lille Elza som sidder i sin kørestol og hele tiden græder, men som da vi gav hende et gangstativ rejste sig op og gik.

Petru som fik en masse hjælpemidler, og som allerede inden vi rejste kunne mærke effekten af nogle af dem.

Det helt store mirakel i 2013 har selvfølgelig været Rusalim. Da vi begyndte at udfordre Rusalim med legetøj, var der nok mange der tænkte, de er binde gale, manden er opgivet af lægerne, lad ham nu dø i fred, hans hjerne fungerer jo alligevel ikke.

Fra vi mødte Rusalim første gang, vi der en klokke der ringede, den mand kan mere end vi tror og efter vores besøg i september var jeg helt sikker, manden sidder fanget i sin egen krop, han forstår mere end vi tror, han kan mere end vi tror. I oktober kiggede Cheme på hans røntgen billederne af hans hjerne, de viste helt klart, at centeret for kommunikation var ødelagte, men efter han havde undersøgt ham, sad han med den samme tanke som jeg havde, der gemmer sig et eller andet inde bag de brune øjne som aldrig blinker. At se ham begynde at kommunikere med ja/nej kortene, at se ham spise selv, at se ham gå tur i kørestolen, at se ham begynde at udtænke løsninger på problemer, at se ham overvinde forhindringer, at se ham begynde at vise følelser, at se ham græde, at se ham række armene op for at give mig et kram, at høre manden uden sprog sige "bliv her" da jeg skulle gå. Wow venner hvis bare I havde oplevet det, det var kæmpe kæmpe stort. Bare vent Rusalim vi kommer igen og vi er slet ikke færdige med dig endnu, når vi kommer til april, så skal du få flere udfordringer.

Da vi i oktober besøgte den lukkede afdeling kom der en dame hen til mig og gav hånd og præsenterede sig som præsidentens kone, jeg ved godt det ikke var pænt men jeg kom til på dansk til at sige til hende, om hun ikke kunne være så venlig at præsentere mig for hendes mand, for ham vil jeg meget gerne tale et ord med.

Inde i mig har jeg nemlig også en port, inde bag denne port gemmer der sig en vrede der er så stor, en vrede mod et system der totalt svigter dem der har allermest brug for hjælp. Hvis jeg en dag fik mulighed for at få præsidenten i tale, så tror jeg at jeg ville stille ham et forslag. I paladset i Bukarest, der rent faktisk bærer navnet "Folkets Palads", findes der et kæmpe rum der ironisk nok oversat til dansk bærer navnet "menneskerettighedernes hal", i dette rum hænger der en lysekroner, der vejer 2,5 tons, den er lavet af det fineste Murano krystal og har kostet en formuen. Sælg monstret, lad være med, bare denne ene gang, at

putte pengene i din egen lomme, brug dem på Elza, Petru og Rusalim og en masse andre mennesker i deres situation. Det kan ikke være rigtigt, at bare fordi man ikke har pengene til at bestikke de bedste eller for den sags skyld, de dårligste læger, så bliver man overladt til sig selv, både Elza, Petru og Rusalim kunne få et fornuftigt liv, hvis bare de rigtige mennesker tog sig af dem og de ikke skulle nøjes med en flok mennesker fra Danmark.

Jeg ville nok også fortælle ham en del andre sandheder, men dem skal jeg lade være med at komme ind på her.

Vi skal have åbnet et par porte mere. Hvad sker der når man bliver gammel i Bagaciu, hvad sker der når ryggen bliver stiv og fingrene bliver krumme, hvad sker der når man ikke mere kan så og ikke mere kan høste.

Hører man til de heldige, bliver man passet og plejet af sine nærmeste. Set udefra er disse gamle heldige, rigtig heldige, men kigger man på familien som helhed er den meget tit ikke så heldig, for det at have sin familie omkring sig, er i mange tilfælde ensbetydende med, at den sociale arv fortsætter. Det er i mange tilfælde de familier, hvor de unge ikke er kommet videre. De har ikke fået sig en uddannelse og er nødt til at blive i Bagaciu.

Der er også heldige, som ingen familie har, de heldige som vores Anna der i sine unge dage var en god støtte for naboens lille pige, den lille pige glemte aldrig hvad Anna havde gjort for hende og da Anna havde brug for hjælp, trådte den nu voksne dame til og "betalte" tilbage.

Selv om de fleste af vores gamle bliver passet godt, så har de det ikke godt, flere af dem vil gerne dø, fordi de ved, at de trækker resurser ud af deres familier, de skal have mad, de er uproduktive og de timer der skal bruges på dem, er timer der kunne bruges på langt vigtigere ting, produktive ting.

Der er desværre også de uheldige, dem der ingen familie har, dem der ikke har en nabo med overskud til andet, end at kæmpe for sig selv og sin egen overlevelse.

Det er dem, de uheldige der i 2005 var årsagen til, at vores lille forening blev grundlagt. Det var dem en flok turister mødte, da de besøgte hospitalet i Tarnaveni. For hvad gør man med disse ældre, jeg har hørt det beskrevet mange gange, men først i oktober så jeg det med mine egne øjne, man anbringer dem på den lukkede afdeling. Jeg ved godt det lyder mærkeligt, men på en eller anden måde, blev denne rædselsfulde dag, en god dag for mig, det Cheme og jeg så, fik mig til at forstå, hvad det er vi kæmper for at undgå.

Jeg ville rigtig gerne have vist jer bare et enkelt lille billede af, hvad der mødte os på den lukkede afdeling, men det kan jeg ikke, for det første er det ikke tilladt at fotografere på institutioner i Rumænien, for det andet ville det være en total ydmygelse af disse stakkels mennesker, at udstille dem noget som helst sted.

Jeg har prøvet i medlemsbladet at beskrive for jer hvad det var vi så, men det var så grotesk at jeg slet ikke kan finde de rigtige ord. For år tilbage har vi alle sammen set de forfærdelige billeder af de Rumænske børnehjems børn, der sad i deres senge og rokkede frem og tilbage. Den gang var verden i chok, jeg kan love jer, at hvis verden så hvad Cheme og jeg så den dag, så ville de gå i chok igen.

Jeg kan ikke forstå det, der må være nogle der ved hvordan det foregår, hvordan kan de sove godt om natten, hvordan kan de bare lukke øjnene, hvorfor er der ingen der gør noget. Jeg har lyst til at gøre noget, men jeg ved ikke hvad jeg skal gøre. Måske skal man overveje at tage kontakt til EU, de har så travlt med, at man f.eks., ikke kan lukke Tyrkiet ind i fællesskabet fordi de ikke overholder menneskerettighederne, hvorfor er Rumænien lukket ind. Jeg ville gerne møde den politiker der med god samvittighed, vil kigge mig dybt i øjnene og fortælle mig, at alle menneskerettigheder er overholdt i forhold til disse stakkels mennesker. Han eller hun findes ikke, vi fordømmer hvad der skete i KZ lejerne under krigen, hvorfor er der ingen der fordømmer denne 2013 udgave af en KZ lejr.

Det er ulækkert, det er klamt, det er modbydeligt og meget meget mere. Det er forkasteligt, at det finder sted i et EU land i 2013.

I har nu været med på besøg bag nogle af portene i Bagaciu og jeg håber at I der har været der før, kan se at den verden man ser som turist, ikke helt hænger sammen med den verden vi møder.

2013 har været et mega travlt år, 3 gang har jeg været i Bagaciu, 2 gange med bestyrelse og en gang med læge Cheme Andersen. Vi har afholdt lotteri og vi har prøvet at lave lidt om på medlemsbladet.

2013 blev året hvor vi blev accepteret fuldt ud, året hvor de gamle lærte, at de kan stole 100 % på os. Det mærkede vi tydeligt i deres adfærd. Vi bliver ikke mere kysset på kinden, vi er blevet indlemmet blandt familie og nære venner og dem kysser man på munde. Man skal lige vænne sig lidt til denne nye status, jeg har det ok med dette kysseri, men for nogen kan det måske godt virke lidt overvældende, og jeg må erkende, at man er lidt stiv omkring munden efter sådan en kysse dag, for det er ikke alle der styrer deres mundvand lige godt. Men som mit barnebarn på 12 år, der normalt er meget sippet sagde, "mormor vi ved jo vi kan komme i bad, når vi er tilbage på hotellet"

Når man arbejder i et andet land er det vigtigt at man bliver accepteret, og nogle gange er det de underligste ting der kan gøre en forskel. Når man traver rundt en hel dag, sker det jo, at man har brug for at komme en tur på potten. En dag meldte trangen sig og vi spurgte den familie vi var hos, om vi måtte låne deres toilet. De blev lidt betuttede og fortalte os, at de desværre kun havde et gammeldags lokum ude i have, men hvis vi gik tilbage til den familie vi lige var kommet fra, så kunne vi komme på et træk og slip toilet. Vi takkede for oplysningen, men fortalte dem, at deres lokum var godt nok til vores bagdele.

Måske det lyder banalt, men I vores arbejde er det ekstremt vigtigt, for det viser at vi ikke føler os for gode, vi er ikke overmennesker, vi er bare mennesker lige som dem selv. Nogle steder får vi også serveret mad, man ved ikke altid hvad man sætter tænderne i, men bare det at man smager, er nok til at gøre en forskel. Heldigvis er der endnu ingen der har valgt, at servere deres nationalret som er ko mave suppe.

At komme derned i april, var for mig meget overvældende, det at de havde ændret holdning til os, gjorde at jeg for mit vedkommende også ændrede holdning til dem. Pludselig kom vi så tæt på, at de gik fra at være et sags nummer til, at de blev mennesker som jeg var kommet til at holde rigtigt meget af, mennesker som jeg fik følelser for.

Jeg kunne næsten ikke holde det ud, når de var glade blev jeg glad men når de græd, græd jeg med dem, og da vi kort efter vi kom hjem, fik besked om at Anna var død, væltede min lille verden, jeg blev helt bange for mig selv, og troede jeg var ved at blive tosset i hovedet. Jeg kunne ikke tale om andet end Bagaciu og

mine gamle, alle var ved at få pip af mig inklusiv mig selv, og et kort øjeblik overvejede jeg om jeg overhovedet har psyken til det her arbejde. Men heldigvis har jeg nogle gode mennesker omkring mig, der er gode til at hjælpe og de var i foråret på hårdt arbejde.

Når man kommer hjem fra en tur, kommer man hjem med en rygsæk fuld af dårlighed og nød. Denne rygsæk bliver rigtig tung at bære. Men i september fandt vi en ekstra ingrediens til rygsækken, en ingrediens der gør den lettere at bære, nemlig en masse grin, vi fandt ud af, at rumænerne har en fantastisk god humor, og jeg tror de fandt ud af det samme som os. Vi fik grint rigtigt meget og kom hjem med både sørgelige og sjove historier og det gjorde en verden til forskel. Så fra nu af er det obligatorisk at grine på vores ture.

2013 blev året hvor vi fik en ½ landsby til at lyve, måske ikke så pænt men en nødvendighed, pga. af vores sigøjner veninde. Nogle gange må man ty til alternative løsninger, men en ting er sikkert vi kan og vi vil ikke arbejde, hvis vi bliver truet. Vores lille listige plan virkede, hun er blevet blid som et lam.

I året der gik, fik vi et spændende tilbud, Ellen og Erik havde kontakt til en journalist som gerne ville lave, en tv udsendelse om vores arbejde. Jeg var vild i varmen, det kunne blive vores helt store chance. Men heldigvis valgte vi, at spørge før vi kom med et kamera. Der har tidligere været et tv hold i Bagaciu og lave en udsendelse og det var en meget dårlig oplevelse for byen, og hvis vi var kommet uanmeldt med et kamera kunne det have kostet dyrt på vores troværdigheds konto.

Man skal passe rigtigt meget på, når man udfører et arbejde som vores, det skal ikke være nogen hemmelighed, at man får en eller anden form for magt. Hvis vi kom til Bagaciu og sagde til alle de gamle, at hvis de ville have hjælp fra os, bliver de nødt til at give os ret i, at månen er lavet af en grøn ost, så ville alle give os ret, for de ved vi har pengene i lommen. Jeg er helt sikker på, at de af samme grund også ville have sagt ja til en journalist, men at de inderst inde ville hade os for det.

I årets løb fik vi også nogle nye samarbejder op at stå. Vi mødtes med Marius den ortodokse præst, en dejlig bamset ung mand og hans søde kone, der begge 2 er meget begejstret for vores arbejde. Vi mødtes også med borgmesteren, som vi p.t. er i forhandlinger med, men meget mere om det under punktet plejehjemmet.

2013 blev selvfølgelig også året hvor vi startede projekt Sundhedstilstand.

Jeg kan fortælle jer i timer om det her projekt, men jeg håber at I alle sammen har læst hvad jeg har skrevet i bladet.

Der skal ikke herske tvivl om, at det er et fantastisk projekt, vi vidste godt, at der var mange syge mennesker i Bagaciu, men at det stod så galt til var dybt overraskende. Cheme gjorde et fantastisk stykke arbejde, han åbnede hjerter, døre og porte i Bagaciu og han fik folk til at smide deres skjolde. Med det arbejde han gjorde de dage i Bagaciu, viste han os helt klart, at det rumænske system lagt fra er godt nok. Jeg ved der findes fantastiske rumænske læger, men jeg har også ladet mig fortælle, at de arbejder i Tyskland. Vi kan ikke ændre sundheds systemet i hele Rumænien, bare vi kunne, men når vi ikke kan det kan vi i hvert tilfælde prøve, at gøre, hvad vi kan for indbyggerne i Bagaciu.

At arbejde sammen med Cheme har været fantastisk, han er en fantastisk fyr, med et hjerte af guld der banker for de små og de undertrykte i denne verden. Han har en hel speciel evne til, at få folk til at slappe af i hans selskab og alle elsker ham for det. Jeg ved at der sidder mennesker der håber at se ham i april, desværre må vi skuffe dem.

I forbindelse med denne mere end hurtigt arrangerede tur, skal der lyde en kæmpe tak til alle der har støttet op omkring projektet både før under og efter vores tur, en kæmpe tak til Cheme for hans indsats og til vores revisor som også er min chef og min mand, fordi du finansierede vores tur 1000 1000 tak alle sammen.

Nogle gange når man sidder og skriver alle disse mange ord, kan man godt være lidt i tvivl om, om der overhovedet er nogen der læser dem. I 2013 har jeg konstateret, at det er der, min mail har til tider været rødglødende. Der skal lyde en kæmpe tak til jer alle sammen, tak for søde mail og små hilsner. Tak for jeres donationer store som små. Tak for jeres opbakning. Tak til Kristian som desværre ikke kunne være her i dag, tak for dine ansøgninger, der har givet 15.000,00 fra Ole Kirk's fond.

1000 tak alle sammen I er fantastiske, uden jer kunne det her ikke lade sig gøre.

Lad mig slutte af med en sød lille historie. I september lærte vi om nadveren i en af kirkerne i Bagaciu. Der bliver bagt et brød formet som et møllehjul, de 5 midterste boller bliver stemplet med et religiøst stempel, brødet bliver bragt til kirken brækket, i stykker, overhældt med vin og derefter velsignet af præsten. Brødet til denne handling skal bages af en jomfru eller en enlig kvinde, der bor i et hus hvor der ikke bor en mand. Om lørdagen havde vi set dette brød og om søndagen efter kirken kom en af vores gamle damer op i butikken, med sig havde hun 2 af disse boller, de var blevet velsignet af præsten og nu skulle vi spise dette velsignede brød, hun fortalt også at der i kirken denne søndag var blevet bedt for os. Jeg prøvede at få resterne af brødet til at overleve turen hjem, så I i dag kunne have fået en lille bid hver, men det gik desværre ikke, det var blevet lidt grønt i kanterne.

Jeg bliver nødt til at erkende, at jeg ikke er særlig religiøs, men nogle gange er der alligevel ord der gør indtryk. Det sidste jeg gjorde inden vi tog hjem i september var, at holde et møde med præsten, og hans sidst ord til mig var, "må gud give dig styrke til at fortsætte dit arbejde mange år frem i tiden, gud bevarer danskerne" Jeg ved ikke om man kan omformulere en præsts ord, men jeg gør det alligevel, jeg vil gerne have lov til at ændre dem til "må gud give jer styrke til at fortsætte jeres arbejde mange år frem i tiden, gud bevarer jer"

Det kan godt være, at det er os der udfører arbejdet, men det er jer der gør det muligt. Endnu en gang 1000 tak for jeres indsats i 2013, jeg håber af hele mit hjerte at 2014 bliver lige så fantastisk. TAK